

Handboek Arbitrage

Inhoudsopgave

1	Arbitragehuis	4
2	Taken, verantwoordelijkheden en samenstelling	5
2.1	Taken en verantwoordelijkheden Werkgroep Arbitrage	5
2.2	Samenstelling Werkgroep Arbitrage	5
2.3	Taken en verantwoordelijkheden Afdelingswerkgroepen Arbitrage	5
2.4	Samenstelling Afdelingswerkgroepen Arbitrage	6
2.5	Afstemming	6
3	Leveringsplicht verenigingen	6
3.1	Opgave	6
3.2	Structurele blokkades	7
3.3	Incidentele blokkades	8
3.4	Vervanging scheidsrechter bij blessure	8
4	Scheidsrechterscoördinator	9
5	Aanwijzen scheidsrechters	9
5.1	Aanwijzen	9
5.2	Afzeggen & ruilen	9
5.3	Wedstrijdwijziging	9
5.4	Niet Opkomen van scheidsrechters	10
5.5	Overmacht bij acute verhindering	10
5.6	Eén of geen scheidsrechters	10
5.7	Vergoedingen	10
5.8	Reizen	11
6	Kwaliteitseisen	12
6.1	Aanwezigheid & voorbereiding	12
6.2	Licentie	12
6.3	Scheidsrechterskleding	13
7	Begeleiding en beoordeling	14
7.1	Uitvoeren van begeleidingen / beoordelingen	14
7.2	Promotie	14
7.3	Degradatie	14
8	Wat te doen bij...?	15
8.1	Instructie tafelfunctionarissen	15
8.2	Niet aanwezig zijn tafelfunctionarissen	15
8.3	Diskwalificerende fouten	16
8.4	Vechten	16
8.5	Gestaakte wedstrijd	16
8.6	Wangedrag publiek	17
8.7	Wangedrag spelers / coaches / teambegeleiders / tafelfunctionarissen	17
	Bijlage: Code of Conduct	18

Dit Handboek Arbitrage is een aanvulling op het Wedstrijdreglement. Alle zaken betreffende scheidsrechters, die in het Wedstrijdreglement niet zijn geregeld, worden in dit handboek benoemd. Het betreft zowel een aantal procedurele zaken betreffende opgave, aanschrijving en begeleiding, maar er worden ook handvatten aan scheidsrechters gegeven wat te doen in bepaalde situaties. Niet alle zaken in dit handboek zijn van toepassing op alle scheidsrechters; scheidsrechters met een arbeidscontract hebben aanvullende afspraken naast dit handboek om.

Het handboek is vastgesteld door het bestuur van de NBB.

Terminologie

Aangeschreven scheidsrechter = scheidsrechter die door een Werkgroep Arbitrage is aangeschreven.

Werkgroep Arbitrage = De landelijke werkgroep voor scheidsrechterszaken (WGA)

Afdelingswerkgroep Arbitrage = De afdelingswerkgroep voor scheidsrechterszaken, in de vijf afdelingen: Noord, Oost, Zuid, West en Noord-Holland (AWA)

Diploma = Diploma dat een scheidsrechter behaald heeft

L = Licentie, die een scheidsrechter nodig heeft om te mogen fluiten op een bepaald niveau

Versie: 21maart 2016

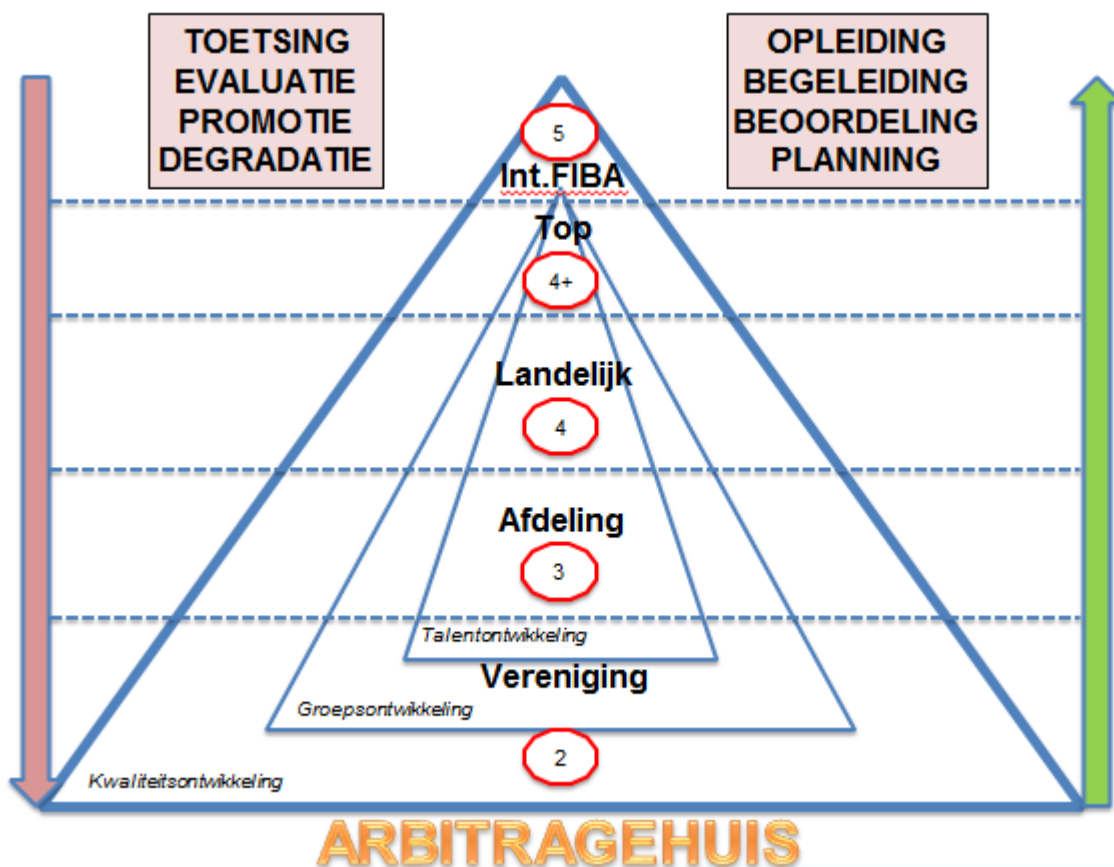
1 Arbitragehuis

Het Handboek Arbitrage is gebaseerd op de uitgangspunten van het Arbitragehuis. Leidend bij het ontwerp van het huis is de indeling volgens de Kwalificatie Structuur Sport zoals vastgesteld door NOC*NSF. Daarin worden verschillende niveaus onderscheiden. Per niveau is een beschrijving van vereiste competenties, bijbehorende verantwoordelijkheden etc.

Alle competities in Nederland zijn gekoppeld aan een bepaald niveau. Per niveau is beschreven wie er verantwoordelijk is voor planning, begeleiding, opleiding etc. Ook de eisen die er per niveau aan een scheidsrechter gesteld worden staan beschreven. Het Arbitragehuis kent niveau 2 (vereniging), niveau 3 (afdeling), niveau 4 (landelijk) en niveau 4+ (top) en 5 (internationale arbiters).

De nieuwe scheidsrechtersopleidingen en de licentie-structuur verwijzen naar de bovengenoemde niveaus.

Het model van het Arbitragehuis is hieronder grafisch weergegeven:

De rood omcirkelde cijfers geven het niveau aan. De dikke blauwe lijn geeft het totale scheidsrechterscorps aan in Nederland. De piramide is onderaan het breedst. Oftewel de meeste scheidsrechters fluiten op verenigingsniveau (niveau 2) en vallen onder verantwoordelijkheid van de vereniging. Een kleiner deel fluit binnen de afdeling op niveau 3 en valt onder de verantwoordelijkheid van de Afdelingswerkgroepen Arbitrage. Weer een kleiner deel fluit op landelijk niveau 4 en valt onder de verantwoordelijkheid van de Werkgroep Arbitrage. Dan is er een 4+ groep in de top en tenslotte een selecte groep welke internationaal fluit (niveau 5). Deze scheidsrechters hebben een arbeidsovereenkomst met de NBB, en de Werkgroep Arbitrage voert taken uit voor deze groep. In de piramide is verder een kleine driehoek opgenomen voor de potentials (niveau 1 t/m 3).

In het Arbitragehuis wordt gebruik gemaakt van een aantal instrumenten welke terugkomen in dit handboek, zoals opleiding, begeleiding, beoordeling, planning, toetsing, evaluatie. Die leiden tot promotie of degradatie, oftewel eventuele stappen naar boven of beneden in de piramide.

2 Taken, verantwoordelijkheden en samenstelling

2.1 Taken en verantwoordelijkheden Werkgroep Arbitrage

1. Aanschrijven scheidsrechters op L4/4+ niveau
2. Begeleiden scheidsrechters op L4/4+ niveau
3. Beoordelen scheidsrechters op L4/4+ niveau
4. In samenspraak met de coördinator opleidingen van de NBB en de afdelingen initiëren van de BS-4 opleiding
5. Begeleiden en opleiden van beoordelaren, scheidsrechterscoaches en commissarissen
6. Organiseren van scheidsrechter stages voor L4/4+ niveau scheidsrechters
7. Informatie verspreiden met betrekking tot spelregelwijzigingen etc
8. Organiseren bijeenkomsten voor specifieke groepen scheidsrechters en officials
9. Het verstrekken en intrekken van licenties op L4/4+ niveau

2.2 Samenstelling Werkgroep Arbitrage

1. Voorzitter
2. Coördinator planning
3. Coördinator beoordeling
4. Coördinator begeleiding
5. Coördinator opleiding
6. National FIBA instructor
7. Ambtelijk secretaris vanuit het Bondsbureau

2.3 Taken en verantwoordelijkheden Afdelingswerkgroepen Arbitrage

1. Aanschrijven scheidsrechters op L3 niveau
2. Begeleiden / beoordelen scheidsrechters op L3 niveau

3. Afstemmen met verenigingen m.b.t. de organisatie van de BS-2 opleidingen. Verzorgen van opleidingen op BS-3 niveau en in samenspraak met de WGA en coördinator opleidingen van de NBB initiëren en mede organiseren van de BS-4 opleiding (omschreven in de protocollen van de opleidingen).
4. Het adviseren en ondersteunen van verenigingen op het gebied van scheidsrechterszaken
5. Organiseren van scheidsrechter stages en bijscholingen voor de L3 niveau scheidsrechters
6. Advies uitbrengen aan de WGA over scheidsrechters die willen overstappen van L3 naar L4

2.4 Samenstelling Afdelingswerkgroepen Arbitrage

1. Voorzitter
2. Secretaris
3. Coördinator planning
4. Coördinator beoordeling/begeleiding
5. Coördinator opleiding
6. Coördinator verenigingsondersteuning

2.5 Afstemming

1. Periodiek zijn er bijeenkomsten tussen de Werkgroepen Arbitrage.
2. Eventueel zijn er nog thematische bijeenkomsten tussen de diverse Werkgroepen Arbitrage.

3 Leveringsplicht verenigingen

3.1 Opgave

1. Voor elk team dat in een competitie inschrijft waarvoor een scheidsrechter met minimaal L3 wordt aangeschreven, met uitzondering van de Mannen Eredivisie, moet de vereniging een scheidsrechter conform het wedstrijdreglement leveren – zie onderstaande matrix.
2. Een scheidsrechter moet tegelijk met de teaminschrijving worden opgegeven.
3. Voor alle competities heeft een vereniging de mogelijkheid om een scheidsrechter op te geven die 100% inzetbaar is of twee scheidsrechters die ieder 60% inzetbaar zijn.
4. Een nieuw op te geven scheidsrechter voor een vereniging mag geen bestaande L4 scheidsrechter zijn.
5. Een scheidsrechter is bevoegd een wedstrijd te leiden (en opgegeven te worden) indien hij lid is van de NBB en in bezit is van een geldige licentie.
6. Een scheidsrechter blijft het gehele seizoen gekoppeld aan de vereniging die hem voor het seizoen heeft opgegeven (middels opgaveformulier bij inschrijving competitie).

Een scheidsrechter kan alleen ontkoppeld worden wanneer naar oordeel van de Werkgroep Arbitrage de koppeling door persoonlijke redenen niet in stand kan blijven.

Matrix

Niveau	Mannen Senioren	Vrouwen Senioren	Jeugd U18 t/m U22	Jeugd U10 t/m U16
Eredivisie	n.v.t.	D / BS4	D / BS4	E / BS3
Promotiedivisie	D / BS4	D / BS4	D / BS4	E / BS3
Eerste Divisie	D / BS4	E / BS3	E / BS3	E / BS3
Tweede Divisie	E / BS3	E / BS3	E / BS3	E / BS3
Afdeling 1 ^e klasse	E / BS3	E / BS3	F / BS2	F / BS2 *
Afdeling 2 ^e klasse	F / BS2	F / BS2	F / BS2	F / BS2 *
Afdeling 3 ^e klasse	F / BS2	F / BS2	F / BS2	F / BS2 *
enzovoorts	F / BS2	F / BS2	F / BS2	F / BS2 *

* In de klassen U14 en lager is het toegestaan om:

- A) 1 onbevoegde scheidsrechter en 1 bevoegde scheidsrechter (bv in het kader op opleiding) te laten fluiten
- B) 1 bevoegde scheidsrechter van 18 jaar of ouder in het bezit van een BS-2 diploma de wedstrijd te laten fluiten.

Natuurlijk gaat de voorkeur hierbij uit naar 2 bevoegde scheidsrechters! Per afdeling kunnen er wijzigingen zijn tav het aanschrijven van scheidsrechters of verenigingen op afdelingsniveau.

3.2 Structurele blokkades

1. Een scheidsrechter op naam kan voorafgaand aan het nieuwe seizoen zijn structurele blokkades (beschikbaarheid) aangeven. Hij dient dit te doen in ISS. Met deze blokkades wordt rekening gehouden met de scheidsrechtersplanning. Dit mogen maximaal zijn:
  - Voor een 100%-scheidsrechter:
    - Eén tijdsblok, of
    - Eén team op afdelingsniveau spelen dan wel coachen
  - Voor een 60%-scheidsrechter:
    - Twee tijdsblokken, waarvan maximaal één op zaterdag, of
    - Eén team (ook op landelijk niveau) spelen dan wel coachen
2. Tijdsblokken (aanvangstijdstippen)
  - Maandagen t/m donderdagen | deze leveren geen beperkingen op
  - Vrijdagen: 19:00 – 21:15
  - Zaterdagen: 10:00 – 17:00
  - Zaterdagen: 17:00 – 21:15
  - Zondagen: 10:00 – 21:00

3. Scheidsrechters kunnen geen kilometerbeperking opgeven. Scheidsrechters op afdelingsniveau worden in principe binnen de afdelingsgrenzen ingepland.
4. Het is mogelijk om structurele blokkades tijdens het seizoen te wijzigen, wanneer dit geen gevolgen heeft voor het beschikbaarheidspercentage (zie punt 3.3.6). Dit geldt zowel voor tijdsblokken als voor teams waarin een scheidsrechter speelt. Dit kan doorgegeven worden via het bureau.

3.3 Incidentele blokkades

1. Buiten de structurele blokkades kunnen scheidsrechters incidentele blokkades opgeven, wanneer zij een specifieke dag of specifiek tijdstip niet kunnen.
2. Scheidsrechters voeren deze blokkades ook in bij cursussen, opleidingsdagen en overige bijeenkomsten. Dit in verband met het automatisch plannen door ISS.
3. Scheidsrechters kunnen hun blokkades aangeven en wijzigen tot vier weken voor de start van het nieuwe programma. Iedere werkgroep zorgt voor een planning.
4. Bij het niet invoeren van blokkades gaat de Werkgroep Arbitrage uit van volledige beschikbaarheid, rekening houdend met de structurele blokkades.
5. De tijdstippen, aangegeven in de blokkades, zijn aanvangstijdstippen van wedstrijden. Houd bij het blokkeren rekening met reistijd.
6. Scheidsrechters worden geacht minimaal 80% van de door hen opgegeven tijd beschikbaar te zijn. Bij te veel incidentele blokkades kan het voorkomen dat een scheidsrechter niet meer geaccepteerd wordt.
7. Scheidsrechters L4 voeren ook na het uitkomen van het programma hun gewijzigde (on)beschikbaarheid in, omdat hier vanwege uitval een extra beroep op de scheidsrechter kan worden gedaan.

3.4 Vervanging scheidsrechter bij blessure

1. Wanneer een L3 scheidsrechter, die op afdelingsniveau fluit, geblesseerd raakt is de vereniging verantwoordelijk voor de eventuele vervangingen in het lopende programma. Dit dient in overleg te gebeuren met de planner van de Afdelingswerkgroep Arbitrage. Wanneer een L4 scheidsrechter, die landelijk fluit, geblesseerd raakt, wordt er overlegd met de planner van de Werkgroep Arbitrage.
2. Indien de blessure langer gaat duren dan vier kalenderweken, dan dient de vereniging waaraan deze scheidsrechter gekoppeld is, een nieuwe scheidsrechter te leveren. Na twee weken blessure wordt de vereniging gevraagd binnen twee weken een nieuwe scheidsrechter te leveren, of de oude scheidsrechter moet binnen die termijn hersteld zijn. Wanneer de vereniging geen nieuwe scheidsrechter levert, voldoet deze vereniging niet meer aan zijn leveringsplicht.
3. Van de geblesseerde scheidsrechter wordt verwacht dat hij aan het bureau en de betreffende planner weer meldt dat hij ingezet kan worden wanneer de blessure voorbij is.

4 Scheidsrechterscoördinator

1. Elke vereniging dient een (bestuurs)lid op te geven als scheidsrechterscoördinator (SC).
2. De SC is voor de Werkgroep Arbitrage en de werkgroepen in de afdeling het aanspreekpunt wat betreft scheidsrechterszaken en de opgegeven scheidsrechter(s).
3. De SC draagt zorg voor het voldoen aan de leveringsplicht van de vereniging en bewaakt de kwaliteit van de geleverde scheidsrechters.
4. De SC zoekt binnen de vereniging naar potentiële nieuwe scheidsrechters, stimuleert de beschikbare scheidsrechters om door te blijven gaan, en zorgt voor een adequaat contact met de werkgroep van de afdeling hierover.

5 Aanwijzen scheidsrechters

5.1 Aanwijzen

1. Scheidsrechters op L4 worden op naam aangeschreven door de landelijke Werkgroep Arbitrage.
2. Scheidsrechters op L3 worden op naam aangeschreven door de Afdelingswerkgroepen Arbitrage.
3. Scheidsrechters op alle overige afdelingsniveaus worden aangewezen door de thuisspelende vereniging.
4. Aanwijzing vindt plaats door publicatie in het scheidsrechtersprogramma en de scheidsrechter kan het vinden in ISS. Bij verschillen hiertussen is het verstuurd programma leidend.
5. Wanneer scheidsrechters geen toegang hebben tot ISS, kunnen zij informatie inwinnen en hun beschikbaarheid opgeven bij het bureau.
6. Het definitieve programma wordt uiterlijk twee weken voor de eerste wedstrijd gepubliceerd door de betreffende Werkgroep Arbitrage.

5.2 Afzeggen & ruilen

1. Afmelden is mogelijk wanneer er door de betreffende Werkgroep Arbitrage een fout is gemaakt in de inplanning met betrekking tot een blokkade van een scheidsrechter. De betreffende Werkgroep Arbitrage zorgt dan voor vervanging.
2. Wanneer er geen fout in de indeling is gemaakt, dan is de scheidsrechter zelf verantwoordelijk voor vervanging. Hiervoor is akkoord van de (her)planner vereist.

5.3 Wedstrijdwijziging

1. Wedstrijdwijzigingen met aangeschreven scheidsrechters binnen het gepubliceerde scheidsrechterprogramma kunnen alleen plaatsvinden na akkoord van de competitieleider en de betreffende Werkgroep Arbitrage.
2. Wanneer een of meerdere scheidsrechter(s) door deze wedstrijdwijziging niet meer beschikbaar zijn, is de (her)planner verantwoordelijk voor het aanschrijven van nieuwe scheidsrechters.

5.4 Niet Opkomen van scheidsrechters

1. Wanneer een aangeschreven scheidsrechter niet opkomt, dan ontvangt deze scheidsrechter een Niet Opkomen (NO). De betreffende Werkgroep Arbitrage bericht bij een NO de scheidsrechter en – wanneer van toepassing – zijn vereniging.
2. Wanneer een scheidsrechter binnen één seizoen drie keer niet opkomt, dan wordt de licentie van deze scheidsrechter voor de rest van het lopende seizoen en het daaropvolgende seizoen ingetrokken of niet verleend.
3. Boetes en administratieve heffingen als gevolg van een NO worden doorbelast naar de vereniging van de scheidsrechter. Wanneer een scheidsrechter geen lid van een vereniging is, worden deze individueel doorbelast.
4. De vereniging van de in gebreke zijnde scheidsrechter blijft verantwoordelijk voor het leveren van scheidsrechters voor de aangewezen wedstrijden in het lopende programma.

5.5 Overmacht bij acute verhindering

1. Er kan sprake zijn van overmacht. Scheidsrechters stellen in ieder geval hun collega en bij voorkeur ook de thuisspelende vereniging op de hoogte.
2. Na afloop van de wedstrijd kan een scheidsrechter de overmacht motiveren bij de betreffende Werkgroep Arbitrage, waarop deze een Niet Opkomen kan laten vervallen.

5.6 Eén of geen scheidsrechters

1. Wanneer één van de aangewezen scheidsrechters niet op tijd aanwezig is, dan beslist de aanwezige scheidsrechter of hij de wedstrijd alleen fluit, met een andere collega fluit of niet fluit. De aanwezige scheidsrechter beslist wie deze andere collega is en heeft hier geen toestemming van de coaches voor nodig.
2. Wanneer er bij drie scheidsrechters één scheidsrechter niet aanwezig is, fluiten de aanwezige scheidsrechters met z'n tweeën.
3. Wanneer er geen aangewezen scheidsrechters aanwezig zijn, dan kan een wedstrijd niet gespeeld worden, behalve als beide aanvoerders (of bij U16 en lager de coaches) vooraf akkoord gaan met de aanwezige, bevoegde scheidsrechter(s) en dit vooraf op het wedstrijdformulier kenbaar maken.

5.7 Vergoedingen

1. Vergoedingen van scheidsrechters worden per competitie jaarlijks vastgesteld middels de tarievenlijst van de NBB.
2. Reiskosten worden vergoed op basis van een kilometervergoeding (snelste route) bij gebruik van auto. Overige kosten (parkeren, tolwegen, pont etc.) worden genoteerd op het wedstrijdformulier.
3. Alleen scheidsrechters die daadwerkelijk gereden hebben komen in aanmerking voor een kilometervergoeding. Scheidsrechters noteren dit op het wedstrijdformulier (middels CH van chauffeur).

4. Bij gebruik van openbaar vervoer worden alleen de daadwerkelijk gemaakte kosten vergoed. Deze worden bepaald op basis van een OV-chipkaart transactieoverzicht of kaartje (op basis van tweede-klas).
5. Vergoedingen en reiskosten worden aan de scheidsrechter individueel uitbetaald.
6. Van alle landelijke wedstrijden buiten de competitie (oefenwedstrijden nationale selecties, toernooidivisies rolstoel) kan de scheidsrechter een declaratieformulier indienen via declaraties@nbb.basketball.nl binnen de hiervoor gestelde termijn.
7. De scheidsrechter is zelf verantwoordelijk voor het bijhouden (of doorgeven) van de juiste gegevens voor de uitbetaling. Op deze manier worden mogelijke administratiefouten binnen de NBB opgemerkt. Deze gegevens zijn zichtbaar in ISS. Wanneer een scheidsrechter geen toegang heeft tot ISS, is het mogelijk deze gegevens bij het bonds- of afdelingsbureau op te vragen.
8. Wanneer scheidsrechters een hogere vergoeding ontvangen dan de maximum vrijwilligersvergoeding (meer dan €150,- per maand of €1500,- per jaar, inclusief reiskosten, peiljaar 2014), is de scheidsrechter verantwoordelijk voor het doen van opgave aan de Belastingdienst. Via de NBB zal een IB47 formulier worden verstrekt.

5.8 Reizen

1. De reiskosten van scheidsrechters komen voor rekening van de verenigingen: het is daarom zaak deze zo laag mogelijk te houden.
2. Wanneer scheidsrechters uit dezelfde woonplaats samen staan opgesteld, worden zij geacht samen te reizen, tenzij de wedstrijd in dezelfde plaats gespeeld wordt.
3. In het programma kan een samenreisverplichting zijn opgenomen.
4. Indien men niet in staat is om samen te reizen volgens 5.8.3, dan kunnen de scheidsrechters hier vooraf toestemming voor vragen bij de betreffende planner.
5. Als beide scheidsrechters niet samen reizen, dan ontvangen beiden de helft van de som van de reiskostenvergoeding.

6 Kwaliteitseisen

6.1 Aanwezigheid & voorbereiding

1. Scheidsrechters op L4 niveau dienen minimaal een uur voorafgaand aan de wedstrijd aanwezig te zijn.
2. Scheidsrechters op L3 niveau dienen minimaal 45 minuten voorafgaand aan de wedstrijd aanwezig te zijn.
3. De scheidsrechter, die als eerste genoemd is in het programma, is hoofdscheidsrechter.
4. De hoofdscheidsrechter neemt vooraf contact op met de collega('s).
5. De hoofdscheidsrechter neemt het initiatief tot pre-game talk.
6. De hoofdscheidsrechter is verantwoordelijk voor de captains meeting.
7. De hoofdscheidsrechter fluit 6:00 minuten voor de wedstrijd voor een line-up.

6.2 Licentie

1. Scheidsrechterslicenties worden afgegeven vanaf niveau L3.
2. Een scheidsrechterslicentie wordt afgegeven voor één seizoen. Deze licentie wordt door de betreffende werkgroep voorafgaand aan het seizoen afgegeven op basis van:
  - o het hebben van het betreffende diploma, afhankelijk van de leveringsverplichting;
  - o het niet geschorst zijn als scheidsrechter vanwege NO's in het voorafgaande seizoen;
  - o geen bezwaar door de betreffende Werkgroep Arbitrage.
3. De scheidsrechterslicentie kan tijdens het seizoen worden ingenomen op basis van:
  - o het niet halen van de spelregel- en conditietesten tijdens het seizoen, eventueel na eenmalige herkansing;
  - o het niet aanwezig zijn op verplichte stages en/of bijscholingen;
  - o het oplopen van drie NO's.
  - o inbreuk plegen op de code of conduct (gedragscode)
  - o niet voldoen aan de noodzakelijke fitheid / conditie die vereist is voor het leiden van een wedstrijd. Dit kan blijken tijdens beoordelingen/begeleidingen.
4. Voor de conditietest, een shuttle-run, worden de volgende normen gehanteerd:
  - o Internationaal: 86 (dames -10)
  - o L4+-groep: 76 (dames -10)
  - o L4 (<40 jaar): 76 (dames -10)
  - o L4 (>40 jaar): 66
  - o Rolstoel: 66
  - o Op L3 niveau is de conditietest niet verplicht
5. Voor de spelregeltest worden de volgende normen gehanteerd:
  - o L3-groep: 60%
  - o L4-groep: 75%

- L4+groep: 80%
6. Er zal geen dispensatie worden verleend om een F/BS-2-scheidsrechter op te geven voor een competitie waarvoor een E/BS3-scheidsrechter is vereist.
  7. Scheidsrechters in opleiding voor een BS3 of BS4 kunnen een tijdelijke licentie krijgen, waardoor ze bevoegd zijn om op niveau 3 of 4 te fluiten wanneer:
    - De scheidsrechter deelneemt aan de eerstvolgende opleiding;
    - De scheidsrechter geschikt wordt geacht door de betreffende Werkgroep Arbitrage.
    - De scheidsrechter voldoet aan alle andere licentie-eisen (m.u.v. de diploma-eis) voor dat betreffende niveau.

De tijdelijke licentie kan omgezet worden in een normale licentie, indien de scheidsrechter de opleiding met succes afrondt. Zo niet, dan wordt de tijdelijke licentie ingetrokken.

8. Wanneer een scheidsrechter meer dan één seizoen gestopt is met fluiten op zijn huidige licentieniveau, en weer instapt, dan ontvangt hij een tijdelijke licentie. De tijdelijke licentie wordt omgezet in een normale licentie, dan wel ingetrokken, op het moment dat de betreffende Werkgroep Arbitrage zich een goed beeld heeft gevormd van de getoonde kwaliteiten.

6.3 Scheidsrechterskleding

1. Scheidsrechters met een L3 of L4/L4+ licentie worden geacht om in het uniforme tenue te fluiten, zoals voorgeschreven en verstrekt door de NBB:
  - Zwarte pantalon;
  - Zwarte schoenen;
  - Oranje PEAK shirt
2. De scheidsrechters fluiten altijd in hetzelfde kleur shirt.
3. Wanneer er een team in dezelfde kleur als de scheidsrechters speelt, fluiten de scheidsrechters in het grijs.

7 Begeleiding en beoordeling

7.1 Uitvoeren van begeleidingen / beoordelingen

1. Alle aangewezen scheidsrechters kunnen worden begeleid en beoordeeld door begeleiders, beoordelaars en scheidsrechterscoaches die zijn aangesteld door de Werkgroep Arbitrage.
2. De begeleiding/beoordeling wordt na iedere wedstrijd met de betrokken scheidsrechter(s) besproken en de begeleider stuurt zijn formulier binnen vijf dagen toe aan de scheidsrechter en coördinator begeleiding cq coördinator beoordelingen.
3. Bij begeleiding door een scheidsrechterscoach geeft de scheidsrechter eerst zelf zijn visie op de wedstrijd. De coach vult daarna aan.
4. Wanneer er meningsverschillen ontstaan tussen de scheidsrechter en de begeleider/beoordelaar en scheidsrechterscoaches, wordt de scheidsrechter gevraagd dit samen met de begeleider/beoordelaar of scheidsrechterscoach op te lossen. Wanneer hier discussie blijft, dan kan de scheidsrechter de coördinator begeleiding/beoordeling inlichten.
5. De werkgroepen in de afdelingen maken op de eerste stage van het seizoen de wijze waarop de begeleiding plaats gaat vinden bekend.
6. De Werkgroep Arbitrage spant zich in om alle scheidsrechters op landelijk niveau structureel te laten begeleiden/beoordelen.
7. Op afdelingsniveau spannen de werkgroepen zich in om structureel per seizoen begeleiding/beoordeling te laten plaatsvinden van scheidsrechters, die de wens daartoe te kennen hebben gegeven.
8. Begeleidingen en beoordelingen kunnen leiden tot een ranking van scheidsrechters, die gevolgen kunnen hebben voor de aanschrijving en licentie.

7.2 Promotie

1. Promotie vanuit de afdelingen naar de landelijke competities vindt plaats door de Werkgroep Arbitrage, op advies van de Afdelingswerkgroepen Arbitrage uit de afdelingen. Hierbij dient voldaan te zijn aan de volgende criteria:
  - De scheidsrechter is in het bezit van een D/BS4-diploma;
  - De scheidsrechter heeft alle conditie- en spelregeltesten in het afgelopen seizoen gehaald;
  - De betreffende Werkgroep geeft een positief advies.

7.3. Degradatie

1. De WGA en de AWA hebben zich ten doel gesteld dat er voor ieder niveau een gelijkwaardige scheidsrechter is. In artikel 7.3.2 en 7.3.3 staan de middelen die hiervoor worden gebruikt. Als er blijkt dat er niet meer op het huidige niveau kan worden gepresteerd, dan hebben de WGA en AWA het recht om de scheidsrechter een ander niveau of een andere rol aan te bieden in het Arbitragehuis. Dit alles gebeurt transparant, eerlijk en respectvol.

2. Degradatie vanuit de afdelingscompetities (L3-licentie) naar de vereniging (L2-licentie) vindt plaats door de betreffende Werkgroep Arbitrage, eventueel op advies van de betreffende begeleidingsgroep. Degradatie kan plaatsvinden op basis van elementen als:
  - Onvoldoende beschikbaarheid;
  - Onvoldoende stageresultaten;
  - Begeleidingsresultaten.
3. Degradatie vanuit de landelijke competities (L4-licentie) naar de afdelingscompetities (L3-licentie) vindt plaats door de landelijke Werkgroep Arbitrage op basis van elementen als:
  - Onvoldoende beschikbaarheid;
  - Onvoldoende stageresultaten (spelregel- en conditietest);
  - Onvoldoende niveau, gebleken uit beoordelingen.

8 Wat te doen bij...?

8.1 Instructie tafelfunctionarissen

1. De scheidsrechter Instrueert vooraf de tafelfunctionarissen. Wanneer de tafelfunctionarissen niet bekwaam zijn, kan de scheidsrechter verzoeken om andere tafelfunctionarissen. Een alternatief is om een extra persoon toe te staan, zodat de aanwezigen het leren.
2. De scheidsrechter houdt het eerste kwart de tafelfunctionarissen goed in de gaten. Wanneer er zaken niet goed gaan, grijpt hij in.
3. Wanneer een tafelfunctionaris niet functioneert, dan kan de scheidsrechter deze persoon wegsturen en verzoeken om een nieuwe tafelfunctionaris.
4. De tafelfunctionarissen dienen neutraal te zijn en kunnen dan ook geen commentaar hebben of één van beide teams aanmoedigen.
5. Alcohol achter de wedstrijdtafel is tijdens de wedstrijd niet toegestaan. Eten en drinken kan wel, wanneer dit niet storend is voor het verloop van de wedstrijd. Sta mobiele telefoons tijdens de wedstrijd niet toe.

8.2 Niet aanwezig zijn tafelfunctionarissen

1. Tafelfunctionarissen horen 10 minuten voor de wedstrijd aanwezig te zijn achter de wedstrijdtafel. Hierdoor is er voldoende tijd om hen te instrueren.
2. Wanneer tafelfunctionarissen nog niet aanwezig zijn: doe in ieder geval wel de line-up.
3. Laat de tijd stilstaan op 3:00 totdat de tafelfunctionarissen aanwezig zijn. Spreek de thuis spelende aanvoerder hierbij aan op zijn verantwoordelijkheid.
4. Wanneer de tafelfunctionarissen aanwezig en geïnstrueerd zijn, starten de laatste 3:00 voor de wedstrijd.
5. Als er vijf minuten na het officiële begintijdstip nog geen volledige bezetting van tafelfunctionarissen is, dan wordt de wedstrijd niet meer gestart.

8.3 Diskwalificerende fouten

1. Wanneer een scheidsrechter een speler of coach diskwalificeert, dan informeert deze scheidsrechter de betrokken persoon over het feit dat deze is gediskwalificeerd en binnen drie werkdagen een verslag dient in te sturen naar de TGC.
Voor de Mannen Eredivisie geldt een andere termijn (artikel A18 van het reglement Tucht- en Geschillen).
2. De betrokken scheidsrechters sturen vervolgens ook binnen drie werkdagen individueel hun verslag van hetgeen heeft plaatsgevonden naar de TGC.
Wanneer de wedstrijd in een afdeling gespeeld is, dan dient het verslag ook naar het betreffende afdelingsbureau te worden gestuurd.
3. Wanneer een speler of coach gediskwalificeerd wordt na het krijgen van de 2de U , de 2de T, de 2e C (of totaal de 3de C of B), dan wordt deze speler of coach uitgesloten voor die wedstrijd. De scheidsrechter hoeft hiervan geen verslag te sturen naar de TGC. Indien er sprake is van een GD dan heeft de betreffende speler of coach twee keuzes: naar de kleedkamer gaan of de hal verlaten.
De scheidsrechters worden verzocht een melding door te geven aan het bureau zodat eventuele veelplegers gespot kunnen worden.

8.4 Vechten

1. Wanneer er tijdens een wedstrijd spelers opstaan van de bank en het veld betreden vanwege een opstootje, dan worden zij bestraft met een fighting foul, wat directe diskwalificatie inhoudt. Dit is opgenomen in de spelregels.
2. Bij een vechtpartij dienen de betrokken scheidsrechters na afloop een verslag in, waarin alle betrokkenen bij de vechtpartij benoemd staan. Zie 8.3. De scheidsrechters sturen hun verslag binnen drie werkdagen naar de TGC.
Wanneer de wedstrijd in een afdeling gespeeld is, dient het verslag ook naar het betreffende afdelingsbureau gestuurd te worden.

8.5 Gestaaakte wedstrijd

1. Het kan voorkomen dat door de scheidsrechter een wedstrijd wordt gestaakt als gevolg van omstandigheden zoals incidenten of misdragingen van een team of publiek of niet meer beschikbaar zijn van de zaal. Dit heeft geen betrekking op de verbeurd verklaarde wedstrijd (niet aanwezig of het weigeren van een team om te spelen na aanmaning van de hoofdscheidsrechter) of de verloren verklaarde wedstrijd (minder dan 2 spelers).
2. Bij het staken van een wedstrijd sturen beide scheidsrechters, onafhankelijk van elkaar, binnen drie werkdagen hun verklaring aan het bureau. Het wedstrijdformulier wordt afgetekend op de stand op dat moment.
3. Bij een staking moeten beide teams ook een verklaring indienen bij het bureau.
4. De competitie organiserende instantie doet vervolgens een uitspraak over de winnaar en uitslag van de wedstrijd.

8.6 Wangedrag publiek

1. Wanneer het publiek zich misdraagt tot op zo'n hoogte dat scheidsrechters niet meer verder willen fluiten, dan kan een scheidsrechter de wedstrijd staken. De algemene grens is als de scheidsrechter(s) of spelers van een van beide teams persoonlijk worden beledigd of bedreigd.
2. De scheidsrechter gaat nooit zelf in discussie met het publiek.
3. Bij wangedrag laat de scheidsrechter de coach van een team van U14 of aanvoerder van een team van U16 en hoger van de thuisspelende vereniging het publiek tot rust manen, het vragen zich te gedragen of de betreffende personen vragen de zaal te verlaten. De aanvoerder van de thuisspelende vereniging kan hierbij de aanvoerder van bezoekend team inschakelen als het duidelijk is dat het personen zijn van het bezoekende team
4. Wanneer het wangedrag niet ophoudt, dan kan een scheidsrechter de wedstrijd staken. De thuisspelende vereniging is verantwoordelijk voor het handhaven van de orde.
5. Bij een dergelijke staking sturen beide scheidsrechters en de aanvoerders van beide teams binnen drie werkdagen een rapport naar het bureau.

8.7 Wangedrag spelers / coaches / teambegeleiders / tafelfunctionarissen

1. Onbehoorlijk taalgebruik van spelers of coaches op het veld wordt niet geaccepteerd. Zij hebben "voorbeeld"gedrag naar alle overige aanwezigen in de zaal. Waarschuw een speler / coach bij de eerste keer, en geef een technische fout bij herhaling.
2. De scheidsrechter heeft middelen om op te treden tegen spelers, coaches, teambegeleiders en tafelfunctionarissen die wangedrag vertonen tijdens de wedstrijd. Spelers en coaches kunnen technische of diskwalificerende fouten krijgen, conform de spelregels. Coaches zijn verantwoordelijk voor het gedrag van spelers en teambegeleiders in het spelersbankgebied. Tafelfunctionarissen kunnen worden weggestuurd.
3. Wanneer er na afloop van de wedstrijd wangedrag wordt vertoond richting een van de scheidsrechter, dan kan de scheidsrechter een tuchtzaak aanhangig maken bij de TGC.
4. Wanneer er wangedrag is in de orde van mishandeling of bedreiging, dan wordt verwacht dat de scheidsrechter een tuchtzaak aanhangig maakt bij de TGC. Daarnaast wordt geadviseerd aangifte te doen bij de politie.
5. Aan de scheidsrechter wordt gevraagd incidenten altijd te melden bij de betreffende Werkgroep Arbitrage en het bureau.

Bijlage: Code of Conduct

Officials

- Ik zal mij gedragen conform de richtlijnen van Sportiviteit en Respect van de NBB en mijn taak als official waardig uitvoeren.
- Ik zal mijn aanschrijving als official of inzet op andere wijze als official respecteren.
- Ik zal opleidingen, stages, clinics bijwonen en op deze wijze de spelregels, de interpretaties en toepassing van de spelregels beheersen.
- Ik streef naar een maximale samenwerking met mijn collega officials om tot het beste resultaat te komen.
- Ik zal mijn uiterste best doen om collega-officials te assisteren en hun prestaties te doen bevorderen.
- Ik ben loyaal tegenover mijn collega-officials, bondsfunctionarissen, etc. en zal openlijk geen kritiek op hen uiten.
- Ik zal in optimale conditie en in de vereiste voorgeschreven kleding verschijnen.
- Ik zal respectvol en zonder sportiviteit uit het oog te verliezen, met spelers en coaches omgaan.
- Ik zal op geen enkele wijze onder invloed van alcohol, drugs of enige andere illegale substantie als official actief zijn.
- Ik zal geen enkele uitspraak doen over een wedstrijd dan uitsluitend datgeen wat noodzakelijk is om de spelregels te verduidelijken.
- Ik zal niet discrimineren of voordeel behalen jegens andere personen op basis van ras, huidskleur, religie, geslacht of anderszins.